

bijenteelt

Maandschrift voor de Bijenteelt

Verschijnt maandelijks in Jaargang 76 No. 4 april 1974

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

HEEFT U AL PLANNEN?

Dan heeft U zeker ook al aan kastkaarten gedacht?

De gehele levensloop van een volk op één kaart.

U kunt ze niet missen.

KASTKAARTEN . . . . . 10 stuks voor f 2,25

Zijn Uw koninginnen al gemerkt?

Nu is het eenvoudig.

Het bespaart U later veel zoekwerk.

MERKPLAATJES . . . . . 100 stuks met bijbehorende lijm f 4,10

Zijn Uw kasten reisvaardig?

Een reissluiting is eenvoudig en doeltreffend.

REISSLUITINGEN met 3 meter band voldoende voor iedere kast
f 8,75

Openingstijden op zaterdagen

Het Bijenhuis is iedere eerste en derde zaterdag van de maand geopend van 9.00 tot 12.00 uur.

De eerstvolgende openingsdata zijn:

27 april; 4 mei; 18 mei; 1 juni; 15 juni.

Op 20 april kunt U ons vinden op de bijenmarkt te Driebergen.

Verkoopadressen

Tegen een geringe prijsverhoging zijn al onze artikelen ook verkrijgbaar bij de afdelingsdepots:

B. Th. Barten, Koningslaan 23, Bunnik.

Boerenbond Neerbosch-Hees, Sint Agnetenweg 63, Nijmegen.

S. G. v. d. Esschert, Spreeuwenweg 45, Apeldoorn.

BIJENHUIS-WAGENINGEN

GRINTWEG 273

Algemene Bank Nederland-Wageningen
rekening nr. 53.90.42.900

Giro 823276
Telefoon 08370 - 12863

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen.

Redacteur: G. v. d. Weert, Commissie van Redactie: W. Assink en H. G. Maagendans. De niet van redactiewege geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer.

Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betaling van advertenties en speurbijtjes. Giro 84 68 01.

BIJ ONZE OMSLAGFOTO

De fraaie natuuroopname op de omslag werd ons welwillend ter beschikking gesteld door de directie van het Staatsbosbeheer te Utrecht. Het geeft u enigszins een beeld van het natuurschoon, waarvan u tijdens de middagexcursies op onze imkersdag op 18 mei a.s. kunt genieten.

De redacteur van het maandblad van de bijenhoudersbonden A.B.T.B.; L.L.T.B. en N.C.B. de Hr. P. A. M. van Dongen maakte onderstaande reportage van een bezoek aan de vliegkamer voor bijen, ingericht door Drs. J. P. van Praagh.

Wij zijn erkentelijk voor zijn bereidwilligheid dit artikel ook voor publicatie in ons blad af te staan en verklaren ons in voorkomend geval gaarne tot wederdienst bereid.

Bijen vlogen in december

Het is een vreemde gewaarwording als men in een sneeuwstorm, terwijl de schemering reeds invalt een zware deur opent en men zich dan meteen in een ruimte bevindt, waarin de bijen te keer gaan als op een drachtrijke dag in mei. Het idee voor deze vliegkamer werd uitgedokterd door Drs. J. P. van Praagh, die werkzaam is aan het Laboratorium voor Vergelijkende Physiologie te Utrecht. Voor de dracht en de technische uitvoering zorgt, met veel toewijding, Michel Buyks. Hij zorgt ook voor de bijenstand, ($\pm$ 35 volken) bereist de drachtgebieden en verricht verder alle werkzaamheden, die zijn baas niet kan of wil verrichten, overigens óók met grote liefde, dacht ik.

Het bijenparadijs bevindt zich in de omgeving van Utrecht in het oude fort „De Gagel”.

Enkele magazijnen zijn daar ingericht tot bijenparadijzen, waar zomer en winter stuifmeel en nectar in overvloed verstrekt worden. Bij twee ruimten van ongeveer 4 x 6 m. zijn de wanden en het koepelvormig dak ($\pm$ 4 m. hoog) geheel met „verfomfaaid” zilverpapier beplakt, zodat alle licht, dat hierop valt zeer diffuus wordt teruggekaatst (De wand kaatst dus op alle

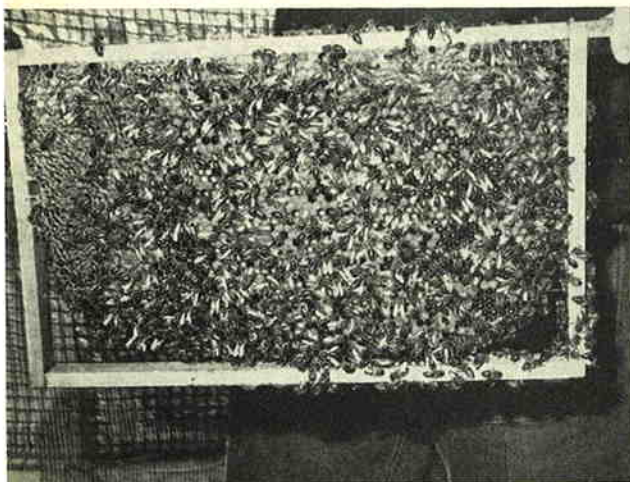
Drs. J. P. v. Praagh in zijn „Bijenvliegkamer”. Nog géén zwermneigingen! Let op het grofmazig „gordijn”, dat over de fijnmazige kooiwand heen hangt.

plaatsen evenveel licht terug). In deze ruimten bevindt zich een kooi, vervaardigd van een dun houten of metalen geraamte, dat bespannen is met grofmazige, gordijnachtige stof. Omdat de bijen deze afscherming slecht zien, zouden ze zich daartegen op de duur doodvliegen. Daarom is over deze gazen kooi nog een grofmazig zwart gordijn aangebracht (zie foto's).

Men ziet de „spelevliegende” en zich oriënterende bijen wel op korte afstand van de kooiwand „staan” („stationair” vliegen), maar niet er tegen aan botsen.

De kooien zijn ongeveer 3 x 4 x 3,5 m. en de kooiwand bevindt zich op ongeveer 1 m. van de magazijnwand, zodat men er omheen kan lopen. Aan de kooiwand zijn een aantal TL buizen, type Philips 05-40watt bevestigd in groepen van drie, die haar ultra violet licht op de met zilverpapier beplakte wanden en plafond werpen, die dit licht diffuus terugkaatsten.

Het ultra-violet licht wekt de indruk, dat het schemert. De bijen echter ervaren dit licht als zonlicht rond het middaguur. De TL-buizen worden normaal voor fotokopieerapparaten gebruikt.

Prima aaneengesloten broed! Voldoende verzegeld voer! Wie ziet de koningin? (witte stip).

De temperatuur wordt in de ruimten op 22 tot 26° C. gehouden (nacht en dag temp.)

Een grote bak met water van 40°, waarin een luchtkompressor regelmatig „brobbelt” zorgt, dat de luchtvochtigheid in de kooien zich tussen 70° en 90° beweegt.

Voor mensen is het in deze ruimten afmattend om te werken; de bijen zouden er een flinke klaverdracht kunnen verzorgen.

Aan het plafond hangt een grote ventilator, zoals men die wel boven dansvloeren aantreft, die van alle weldaden voor de bijen een homogeen mengsel maakt, zodat het klimaat in de ruimte overal gelijk is.

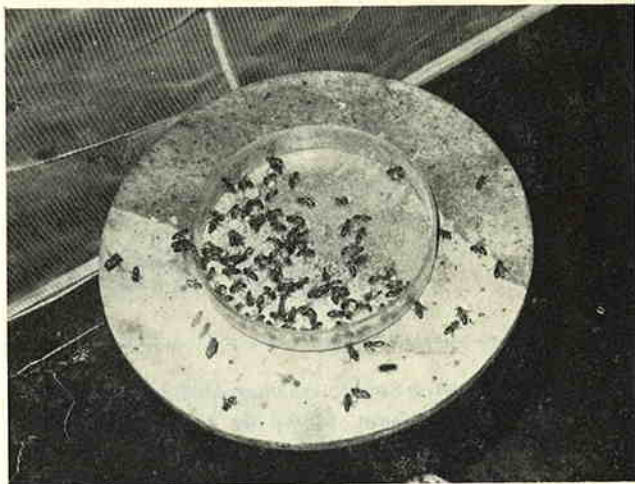
Wanneer een ambitieus imker een soortgelijke ruimte zou willen inrichten (b.v. in een oude bunker) dan zou dit op ca. f 1500,— materiaal-kosten komen.

In deze ruimten gedragen de bijen zich alsof het zomer is. Een tijd klok verzorgt de daglengte. Bij mijn bezoek (14 dec.) was het voor de bijen 25 juni. Het is Drs. van Praagh nog niet gelukt de volken tot zwermen te brengen.

Mogelijk, dat een grotere lichtsterkte of ver-grote daglengte hierin verandering zou kunnen brengen. Een grotere lichtsterkte is echter tech-

Bijen nazien in december. Kastnummer 100 is mogelijk een stimulans voor de subsidiërende instanties, of een fata morgana voor Drs. v. Praagh. De bijen deponeerden overigens hun „scheetjes” zonder uitzondering naast No. 100, zelfs op mijn jas.

Als kleuters in een zandbak. Let op de fijnmazige kooiwand.

nisch slecht uitvoerbaar, omdat bij het plaatsen van meer lampen tegen de kooiwand, de meerdere ornamenten zoveel schaduw zouden werpen, dat het effect vrijwel waardeloos werd. Het stuifmeel, dat gevoerd werd was verzameld met stuifmeelvallan op de fruitdracht. Het verzamelde stuifmeel werd enigszins gedroogd en daarna bij —18° diepgevroren.

Het drogen alléén kan wél de kwaliteit instand houden, maar de aantrekkelijkheid gaat hierbij voor de bijen verloren.

Dat het stuifmeel attractief was bleek uit het feit, dat de bijen zich stoeiend en vechtend in het stuifmeelvoerbakje vermaakten. Als men pepernoten in een kleuterklas strooit kan de aktiviteit niet groter zijn. Eén bij kwam van de zware dracht even uitrusten. Ze bewandelde met zwaar beladen kuiten mijn wijsvinger. Het gekromde achterlijf deed overigens niet erg vriendelijk aan.

Bij aankomst vloog het volk in de ene kooi erg rustig. Nadat Michel wat stuifmeel in een voerbakje gedaan had leek dit bakje na een kwartier een druk bezette zandbak van een kleuterschool.

Wanneer bijen in winterrust in een vliegkamer geplaatst worden duurt het ongeveer 14 dagen voordat ze normaal gaan vliegen en broed aanzetten.

Omdat het naar menselijke begrippen wat te donker is in de kooien om de bijen na te zien, dient een buiten de kooi geplaatste operatielamp, die op de kast gericht is als lichtbron.

Evenals buiten kunnen de bijen erg lief tot zeer vervelend zijn. Het voortdurend werken in de kast maakte de bijen agressiever.

slot volgt

Dingen om aan te denken

Als we zo ongeveer half april eens een dag met echt goed weer hebben, met een temperatuur van minstens 9° C., gaan we eens even onze bijenvolken grondig bekijken. De meeste imkers hebben toch niet de verleiding kunnen weerstaan om, zo gauw het maar even kon in maart, al eens in de volken te neuzen. Ze voeren daar allerlei excuses voor aan, maar het blijft een feit, dat men beter had gedaan er toch maar af te blijven.

Zo sprak ik na de eerste mooie dagen in maart een imker, die toch eens vlug in de volken had gekeken en mij vol trots vertelde, dat er al op 3 raampjes gesloten broed aanwezig was. Een paar dagen later vvoor het zelfs overdag nog! Ik denk, dat ook deze „storing” door de nieuwsgierige imker beter achterwege had kunnen blijven.

Als we nu echter toch gaan kijken, moeten we eerst ons zelf afvragen, wat we nu eigenlijk van plan zijn om met de bijen te gaan doen. Vele imkers beginnen maar, zonder zich af te vragen of de behandeling noodzakelijk is en welke handelingen ze denken te gaan verrichten. Vast staat in ieder geval, dat we de behandelingen niet langer laten duren dan strikt noodzakelijk is.

Zorg er verder voor, dat u korte aantekeningen maakt op de kastkaart. (Die hebt u toch zeker?) Bevestig deze in het dak van de kast en teken er alleen de noodzakelijke dingen op aan, met datum e.d. Geen lange verhalen of aantekeningen in de geest van: „Moer gezien op het 4e raam van links”. (Ze blijft daar toch niet zitten tot u weer terugkomt). Als we op de gebruikelijke manier het volk wat rook hebben gegeven, gaan we eens rustig de zaak bekijken.

Is het volk nog sterk genoeg? Hoeveel ramen bezetten de bijen? (In deze tijd meestal een raam of 7 à 8). Is er nog voldoende voer? (Dit moet zo'n 8 pond zijn in deze tijd: is dus 8 vierkante dm raat aan beide kanten verzegeld).

Is het volk nog moergoed? Meestal is dit te horen aan het geluid, als we de kast openmaken. Huilen klinkt heel anders dan het z.g. opbruisen. Maar toch kijken we even goed of we goed gesloten werksterbroed aantreffen, meestal te vinden in het midden van de kast.

We hoeven dus niet beslist de moer te zien. Als we willen weten, hoeveel ramen met broed bezet zijn, kijken we wat meer naar de buitenkanten, tot we het zg. stuifmeelraam aantreffen,

(dat is de afsluiting van het broednest). We kunnen zodoende makkelijk het aantal „tussenhangende” ramen broed bepalen, en, aantekenen op de kastkaart.

Als de buitenste ramen beschimmeld zijn, wijst dit er op dat de ventilatie van uw kasten niet in orde was.

Als u op 8 ramen inwinterde, (en dat acht ik de beste methode) kunt u nu ineens het volk weer 2 ramen bijgeven, fijn werk; goed weer! Bij goede volken kunt u deze ramen het beste tussen de ramen broed die het broednest afsluiten en het stuifmeelraam hangen; nooit ramen midden in het broednest hangen. Van ramen midden in het broednest waarop flink wat gesloten broed zit en nog een klein hoekje, en (of) randje gesloten voer, kan men van een tweetal ramen dit voer wat open krabben. De bijen nemen dit het eerst op, en de moer belegd als regel ook deze leeggekomen cellen. Zodoende blijft het voer in de buitenste ramen nog wat zitten, zodat men soms bij het verenigen, 1 of 2 ramen met gesloten voer kan wegnemen en bewaren voor later. Darrebroedige volken ontstaan doordat de moer mogelijk gesneuveld is toen er nog wat open broed was. De bijen hebben dan een redcelmoer gekweekt, die door gebrek aan darren in die periode niet werd bevrucht, en alleen maar onbevruchte eitjes legt.

Dit broed is gemakkelijk te kennen: Het bevindt zich in het fijne werk, maar de cellen zijn door de bijen van een bultig deksel voorzien; vandaar de uitdrukking „bultbroed”.

Deze volken worden verenigd met het dichtst bij staande volk. Meestal zullen we in de maand april ook gaan verenigen. Dit doen we vlak voor de fruitbloei. Het is dus wel goed, als de eerder genoemde inspectie eraan vooraf ging. We weten dan al een heleboel van onze volken, ook het aantal ramen broed.

Verenigen van 2 volken (kunstzwerm van vorig jaar met het grote volk) heeft tot doel sterke volken te hebben bij het begin van de voorjaarsdracht (o.a. fruit-, paardebloem- en koolzaad-dracht). Ook zijn verenigde volken bij goede verdere behandeling uitermate geschikt om de overige drachten te benutten.

We kunnen dit verenigen in het voorjaar doen zonder „voorzorgsmaatregelen”; het gaat prima in deze tijd, zonder vechterij e.d. We voegen steeds naast elkaar staande volken bij elkaar en zetten later het verenigde volk z.g. half (in

het midden van de plaats waar de twee kasten stonden).

Meestal wordt de „jonge moeder” (van vorig jaar) behouden, maar blijkt de „oude” (van de veger) beter te zijn, dus beter te leggen e.d., dan behoudt men deze.

Zijn de moeren nog niet gemerkt en geknipt, dan is daarvoor nu een goede gelegenheid. Voor „ongelukjes” hebben we immers reserves achter de hand? Het merken kan met de in de handel verkrijgbare apparatuur en materialen, maar ook heel goed met gewone nagellak. Kies wel een lichte kleur! En pas u zo mogelijk aan aan de internationale code: 1973: rood, 1974: groen.

En wat het knippen betreft: een deel van één vleugel is ruim voldoende! Wist u overigens, dat in de eerste publikaties van wijlen de heer Evers, leraar in algemene dienst bij ons consulentenschap, het merken van de moeren één van de „bewuste” handelingen was van de Aalster methode?

We nemen een lege bovenbak en hangen daar

twee uitgebouwde lege ramen in aan de buitenkant. Nadat we de „ongewenste” moeder hebben verwijderd (sluit haar zolang op in een kluisje voor eventuele ongelukjes), hangen we in deze bovenbak om en om de ramen met het minste voer en met het jongste broed met op de ramen zittende bijen. Laten we aannemen dat de beide te verenigen volken samen 11 à 12 ramen broed hebben, dan komen 7 à 8 ramen broed in de bovenbak (toekomstige honingkamer) en het overige (zo mogelijk) gesloten broed komt in het midden van de onderbak. Deze „meubileren” we verder met aan de buitenkant een raam verzegeld voer en met uitgebouwde ramen met fijn werk. We gebruiken vooral nog geen moederrooster; hiermee hebben we nog alle tijd. Als alles meezit, het weer goed is, zodat we mogelijk zeer veel honing kunnen verwachten, komt waarschijnlijk de noodzaak het volk van een derde bak te voorzien. Daar praten we de volgende maal nog wel weer eens over.

Conculentschap voor de Bijenteelt,
J. van Os.

45ste NATIONALE IMKERSDAG in BUNNIK

afdeling BUNNIK-HOUTEN e.o. VERWACHT U op ZATERDAG 18 MEI a.s.

Nog enkele weken en de afdeling Bunnik-Houten e.o. zal U op zaterdag 18 mei a.s. gastvrij ontvangen in de hallen van de Fruitveiling Bunnik aan de Schoudermantel. In het kader van het 25-jarig bestaan der afdeling Bunnik is een drie-daagse Jubileum-Show opgezet onder de naam van:

SHOW van BIJENSTAND tot MIDDENSTAND

Donderdagmiddag 16 mei wordt de show om 3 uur geopend tot 's avonds 10 u. Vrijdag 17 mei is de show geopend van v.m. 9 u. tot 's avonds 10 u. en op zaterdag 18 mei gaan de deuren open 's morgens om 9 u. tot wederom 's avonds 10 uur. Kunt U dus persé niet op de Imkersdag komen dan bent U uiteraard ook de beide andere dagen of avonden welkom.

**Wat
is er
allemaal
te
zien?**

Expositie van BIJENWONINGEN, van vroeger, heden en morgen, van de Woudbijenteelt tot de moderne kasten van NU en in de TOEKOMST.

SHOW van IMKERIJPRODUKTEN met de wedstrijdinzendingen van de Nat. Honingtentoonstelling 1974 (zie elders in dit nummer hoe in te zenden).

EXPOSITIE van HONINGETIKETTEN uit vele landen en BIJEN op POSTZEGELS. De Eerste STICHTSE HONINGMARKT, nieuwe stijl, met ook een stand van Imkersartikelen, demonstratie KORVEN VLECHTEN, kaarsen trekken van BIJENWAS etc.

Een leuke VERLOTING met als HOOFDPRIJZEN een gemeubileerde SPAARKAST en een tweeraams HONINGSLINGER.

Donderdagavond 16 mei, vrijdagavond 17 mei en zaterdag de GEHELE DAG vertoning van BIJENFILMS, waaronder enkele nieuwe.

Show van de Bunnikse Middenstand waar U tevens kopen kunt met vele aantrekkelijke aanbiedingen.

TENSLOTTE: Nog veel meer ATTRACTIES op IMKERIJGEBIED.

BUNNIK is gemakkelijk bereikbaar uit alle delen van het land, en de Fruitveiling ligt vlak bij de afrit Bunnik van Rijksweg 12. Per trein is Bunnik vlot bereikbaar met doorlopende verbindingen uit de richtingen Arnhem-Nijmegen en Utrecht, Den Haag en Amsterdam. Er stoppen 4 treinen per uur in beide richtingen. De Wabo-bussen stoppen vlak voor de veilinghallen richtingen Utrecht, Wijk bij Duurstede, Zeist en Hilversum.

Het Rijksbijenteeltconsulentschap schrijft over :

Het reizen met bijen

Iedere bijenhouder zal zich gedurende deze wintermaanden hebben afgevraagd, hoe de volken uit de winter zullen komen.

In de bijenteelt zijn we altijd afhankelijk van de weersomstandigheden, vooral nu deze winter wel een bijzonder verloop heeft. De temperatuur is zo hoog, dat verschillende gewassen nu al gaan uitlopen. Op sommige plaatsen heb ik eind januari al crocussen en sneeuwkllokjes in volle bloei zien staan. De bijenvolken hebben al duidelijk een reinigingsvlucht gemaakt en er komen zelfs al enkele bijen met stuifmeel thuis. Al met al bijzondere dingen voor de tijd van het jaar, waar we momenteel niets aan kunnen veranderen.

Op vergaderingen en ieder voor zich, zal men zich echter nu al gaan beraden, wat we straks met onze bijenvolken gaan doen.

En van die dingen is het reizen.

Voor sommige niet nodig, ze hebben voldoende voorjaarsdracht thuis of gaan pas later in het seizoen.

Enkelen brengen hun vegers, 6-ramers of 10-ramers vroeg weg om later op de stand thuis gemakkelijk te kunnen verenigen.

Men kan dus vroeg reizen met de bijenvolken naar bepaalde gebieden, b.v. naar Els of Katwilgen. Dit voor de verbetering van de conditie of een snellere ontwikkeling van de volken.

Men kan zijn volken „verhuren” tijdens de bloei van bepaalde gewassen en dus meehelpen aan de noodzakelijke totstandkoming van een goede kruisbestuiving en de daardoor optredende oogstverbetering (kwalitatief) of -vergroting (kwantitatief). Dit tegen een geldelijke vergoeding, waardoor aanschaffingen van materialen en onderhoud (suiker) opgevangen kunnen worden.

Men kan ook reizen rechtstreeks naar drachtgebieden, met de bedoeling honing te oogsten. Optimale ontwikkeling der volken is hierbij gewenst om tot een goed resultaat te komen.

Het doel van het reizen met onze bijenvolken kan dus heel verschillend zijn.

Al deze plannen vragen de nodige voorbereidingen. Een van deze voorbereidingen kan verband houden met de naleving van de

Vervoersbeschikking voor bijen 1972.

Deze vervoersbeschikking is in het leven geroepen tot nog betere bescherming van de bijenvolken tegen aantasting door besmettelijke bijenziekten in bepaalde delen van ons land.

Dit geldt dus voor een Nederlandse bijenhouder, die met zijn volken naar een bepaald gebied wil reizen. In enkele van deze gebieden konden in het verleden de aldaar wonende bijenhouders verschillende jaren, in verband met het voorkomen van besmettelijke bijenziekten, slechts onder beperkende bepalingen bijen houden.

Iemand, die bijenvolken wil vervoeren naar dergelijke gebieden, dient hiervoor een gezondheidsverklaring aan te vragen aan het Rijksbijenteeltconsulentschap te Hilvarenbeek. Vraag ook vooral deze verklaring zo vroeg mogelijk aan, ook al zijn uw reisplannen nog niet definitief. Deze gezondheidsverklaring wordt hem verstrekt, indien de betreffende bijenvolken naar het oordeel van de Rijksbijenteeltconsulent vrij zijn van Mijtziekte.

Ieder, die met zijn bijenvolken wil reizen met een gezondheidsverklaring naar de in de Vervoersbeschikking omschreven gebieden, is verplicht op iedere kast zijn naam en volledig adres duidelijk en onuitwisbaar aan te brengen. Eigenlijk vragen wij dit van iedere bijenhouder, die met zijn bijenvolken van huis gaat, onverschillig waar naar toe.

Nog teveel wordt dit niet nagevolgd en toch is het in uw eigen belang. Denk maar eens aan diefstal, bespuitingen, baldadigheid e.d. Het kan u veel schade besparen, als ook voor anderen (b.v. de politie) zichtbaar is, van wie deze kasten in een vreemde omgeving zijn.

A. J. van Willegen,
Consulentschap voor de Bijenteelt
Hilvarenbeek

PROGRAMMA 45ste NATIONALE IMKERSDAG

**op zaterdag 18 MEI a.s.
in de hallen van
FRUITVEILING BUNNIK
aan de Schoudermantel
in BUNNIK**

- v.m. 9.30 tot 11.30 uur: Ontvangst met KOFFIE en sprits.
v.m. 10.30 uur: Welkomstwoord door onze Voorzitter der afd. Bunnik-Houten dhr. C. Pater, Jzn.
v.m. 10.45 uur: Onze Alg. Voorzitter Mr. L. R. J. Ridder v. Rappard spreekt de imkers toe.
v.m. 11.00 uur: Andere gasten stellen zich voor.
Lezing van Prof. J. de Wilde over Hoogtepunten in het Bijenonderzoek
v.m. 11.45 uur: Het tweede kopje KOFFIE wordt geserveerd.
n.m. 00.30 uur: Gelegenheid voor de LUNCH met gelijktijdig het optreden van de BUNNIKSE VOLKSDANSGROEP „TROIKA”.
n.m. 01.30 uur: Aanvang van het MIDDAGPROGRAMMA.
Tot 4 uur is er een keuze-programma waaruit iedereen een keuze kan maken als:
— Bezoek aan de SHOW van BIJENSTAND tot MIDDENSTAND, waar U net zo lang kunt vertoeven als U wilt.
— Keuze uit verschillende BIJENFILMS in de afmijnzaal.
— Excursie naar de STICHTSE FRUITTUIN te WERKHOVEN.
— Excursie naar de landgoederen Oud- en Nieuw Amelisweerd in BUNNIK.
n.m. 04.00 uur: Tweede optreden van de Volksdansgroep Troika.
n.m. 04.15 uur: Uitreiking van de prijzen der Nat. Honingtentoonstelling 1974.
n.m. 04.30 uur: Optreden van een Cabaretgroep der Plattelands Jongeren Gemeenschap Bunnik.
n.m. 05.00 uur: Trekking der verloting.
n.m. 05.30 uur: Sluiting van de Imkersdag.
Na sluiting heeft iedereen nog gelegenheid tot 's avonds 10 uur de Bijenfilms te volgen en de Show van Bijenstand tot Middenstand, verder te bezichtigen.

**Hoe deelnemerskaarten
bestellen:**

Dit kan vanaf heden door overmaking van f 12,50 p.p. op postgiro 193060 der afd. Bunnik-Houten der Ver. tot Bevordering der Bijenteelt, Achterdijk 22, Bunnik. Na overmaking van dit bedrag ontvangt U de deelnemerskaart 1 week voor de Imkersdag thuis met daarbij het Jubileumnummer van het afdelingsorgaan BIJENNIEUWS, waarin het volledige programma is opgenomen en alles wat er te zien zal zijn. Op de deelnemerskaart komen bonnen voor toegang gevende tot de Imkersshow en Beurs (incl. Films), Excursie Oud- en Nieuw Amelisweerd, Excursie Stichtse Fruittuin, Lunch en 6 Consumptiebonnen. Op de dag zelf kosten de kaarten zolang de voorraad strekt f 15,—. Direct bestellen is dus gewenst, want nu reeds blijkt er veel belangstelling te bestaan. Wil men op de beide andere dagen de Show van Bijenstand tot Middenstand bezoeken dan is de toegangsprijs f 1,25 p.p. Alle nadere inlichtingen bij de Administratie van afd. Bunnik, Achterdijk 22, Bunnik, tel. 03405-1305.

**de IMKERSDAG 1974
in BUNNIK
VROEGER en NU**

Vroeger was Bunnik een agrarische gemeente gelegen onder de rook van Utrecht. Dit bleef zo tot na de Tweede wereldoorlog toen Bunnik sterk ging uitbreiden en uitgroeide tot de forensengemeente die het nu is. Deze groei en de noodzaak tot een grotere eenheid, had tot gevolg dat in 1964 de tot dan toe zelfstandige gemeenten Bunnik, Odijk en Werkhoven werden samengevoegd tot één gemeente en wel BUNNIK, met dus drie woonkernen. Momenteel heeft Bunnik ruim 13000 inwoners wat tot 1980 kan uitgroeien tot ruim 15000 inwoners. In de woonkern Werkhoven is de agrarische inslag niet verdwenen en o.a. de Fruitteelt speelt nog een belangrijke rol, niet alleen in Bunnik maar in het gehele Krommerijgebied. De Stichting „Stichtse Fruittuin”, heeft dan ook haar proefbedrijf in de Gemeente Bunnik. Verder is er de reeds 55 jaren bestaande Fruitveiling Bunnik, en op de grenzen der gemeente zijn gevestigd 2 K.I. Stations voor Rundvee en 1 K.I. Station voor Varkens. Universiteitscentrum „De Uithof”, ligt vlak tegen Bunnik aan, en Fort Rhijnauwen zal hopenlijk als Natuurproject gehandhaafd blijven. Noemen we verder nog de vorig jaar in Odijk geopende Kodak-fabrieken in de woonkern Odijk en sedert 1952 de bekende Vrumona-fabriek in Bunnik naast verschillende anderen dan blijkt daaruit wel dat Bunnik de laatste 25 jaar een snelle ontwikkeling heeft doorgemaakt. Terugkerende tot de imkerij kunnen we memoreren dat de afd. Bunnik e.o. op 22 oktober 1947 het levenslicht zag, waarbij aan de wieg stonden van deze jonge afdeling wijlen onze oud-secretaris Joh. A. Joustra en het h.b. lid voor Utrecht, dhr. W. H. v. d. Broek uit Soesterberg. Gestart werd met 17 leden wat nu na ruim 25 jaar uitgroeid is tot ruim 80 leden, terwijl de meeste andere afdelingen sterk achteruit zijn gegaan. Propaganda, voorlichting in velerlei vorm zoals cursussen, tentoonstellingen, beurzen, excursies, praatafondsen, honingkeuringen, verhuur bijenvolken voor bestuiving, teveel om op te noemen gaven het bestuur de moed om zich een der actiefste afdelingen in Nederland te noemen. Graag wil de afd. Bunnik-Houten u daarom uitnodigen op 18 mei naar Bunnik te komen om mede feest te vieren en iets te proeven van de geest en de sfeer die het de afdelingen mogelijk heeft gemaakt om al die jaren actief te zijn en te blijven. Tot ziens in Bunnik.

NEEM EEN KIJKE OP DE STICHTSE FRUITTUIN

De „Stichtse Fruittuin“, te Werkhoven is het Proefbedrijf van de Stichtse Fruittelers. In 1956 gesticht op 6 ha rivierklei, worden hier proeven genomen op fruitteeltgebied gebaseerd op de praktijk. Bedrijfsleider G. Spruit zal u met de medewerkers van het Consulentenschap v. d. Tuinbouw in de Prov. Utrecht gaarne op 18 mei ontvangen en rondleiden. Zij zullen u vertellen wat er te zien is, over de bestuivingsproeven op deze tuin, en welke belangrijke taak de vruchtbomen hebben in het gehele milieubeheer. Misschien staan de fruitbomen deze dag nog in bloei en is alles nog des te mooier.

Ga dus die middag beslist een kijkje nemen. Met een touringcar wordt u heen en terug gebracht.

OUD- en NIEUW AMELISWEERD UNIEK NATUURGEBIED.

Elders in dit nummer schreven wij reeds over Bunnik. Echter nog niet zoveel over de historie. Bunnik is al heel oud en de Romeinen hadden reeds een nederzetting bij het buurtschap Vechten onder Bunnik, de burcht Fectio ofwel Castrum Veterum genoemd. Verder het kasteel Bevereerd in Werkhoven, bekend uit de historie van de Nassau's en het slot Cammingha, ook weer gelegen aan de Krommerijn. Ook op Bunniks grondgebied maar eigendom van de gemeente Utrecht is de Jeugdherberg Rhijnauwen met daarnaast de oude Ridderhofstad Rhijnauwen en de Landgoederen Oud- en Nieuw Amelisweerd, nu recreatiegebieden voor de agglomeratie Utrecht en bijzonder waardevolle natuurgebieden, waar we ook op 18 mei een excursie naar gaan maken. Deskundige gidsen van de N.J.N., de Utrechtse Rowangroep, Vogelwacht en medewerkers der Gemeente Utrecht zullen ons daar rondleiden.

Nog voor kort is er felle strijd gevoerd door werkgroepen om dit unieke natuurgebied te behouden toen de nieuwe Rijksweg S.-8 dit gebied zou gaan doorsnijden met alle gevolgen van dien. Gelukkig is dit gevaar afgewend en kunt u nog genieten van de bijzondere plantengroei op deze landgoederen. Wandelend over het jaagpad langs de Krommerijn komen we langs het Vogelbos, de reigerkolonie, het kleine Museum bij de ingang, de landhuizen zelf, langs de bijstand van onze deponhouder Barten en nog veel meer. We vertellen u niet alles, er moeten nog wat verrassingen overblijven, en misschien wilt U wel gaan tennissen na afloop op de tennisbanen van Rhijnauwen of een pannekoek met honing of appel gaan eten bij het Theehuis Rhijnauwen. Vele imkers die een cursus Bijenteelt volgden in Bunnik hebben daar prettige herinneringen aan. Dit alles kunt u meemaken en aanschouwen als u op 18 mei a.s. naar Bunnik komt.

MEEDOEN met de SHOW van IMKERIJ-PRODUKTEN ofwel NAT. HONINGKEURING 1974 nieuwe stijl.

Deelname aan deze show met wedstrijdelement kan geschieden in de volgende rubrieken:

- A. Experimentele Vormgeving van Imkerijprodukten. Laat uw fantasie de vrije loop, of uw artistieke kwaliteiten en zendt een tafelstuk of etalagestuk in waar honing, en of was etc. in zijn verwerkt.
- B. Wasbodems, wasfiguren en Bijenwaskaarsen.
- C. Honingkoek en of Honinggebak. Wij hopen dat vele imkers en imkersvrouwen met een inzending komen.
- D. OPMAAK. Verpakking en Presentatie van HONING. 1 flacon of potje is reeds voldoende.
- E. Vlechtwerk, onderverdeeld in 2 rubrieken namelijk Bijenkorven, zwermkiepsen e.d. en Siervlechtwerk en andere nuttige gebruiksvoorwerpen.

Het inleggeld voor de inzendingen is 50 ct per stuk (en niet f 1,—, zoals in het vorige nummer stond). Inzendingen dienen gebracht of franco toegezonden te worden uiterlijk woensdagavond 15 mei om 9 uur op het adres Achterdijk 22, Bunnik, of in de Fruitveiling aan de Schoudermantel te Bunnik.

Inzendingen voor de rubriek Experimentele vormgeving mogen ook zaterdagmorgen 18 mei tot uiterlijk 's morgens 9 uur worden ingeleverd voor die imkers die buiten de provincie Utrecht wonen. Zij kunnen dan de inzendingen meebrengen en 's avonds weer mee naar huis nemen als zij naar de Imkersdag komen. Het inleggeld kan gelijktijdig voldaan worden of door overschrijving op Postgiro 193060 van de afd. Bunnik-Houten te Bunnik.

Imkers die deel willen nemen aan de Stichtse Honingmarkt, of iets willen exposeren kunnen eveneens contact opnemen met de afd. Bunnik, tel. 03405-1305. We verwachten dit jaar extra veel inzendingen nu er zoveel imkers naar Bunnik komen.

OFFICIELE MEDEDELINGEN

REGLEMENT 1974

voor het BEVRUCHTINGSSTATION
te SCHIERMONNIKOOG.

INZENDING en BETALING

1. Leden der vereniging hebben het recht tegen een vergoeding van f 3,— per volk, bevruchttingsvolkjes op het bevruchttingsstation te doen plaatsen.
2. Andere bijenhouders, mits lid van een der bij de Stichting Bedrijfsraad voor de nederlandse bijenhouderij aangesloten organisaties, kunnen bevruchttingsvolkjes op het station doen plaatsen tegen een vergoeding van f 5,— per volk.
3. Betaling van het verschuldigde bedrag dient te geschieden op giro 89.98.89 t.n.v. dhr. R. H. Geskes Alb. Schweitzerplantsoen 13 te Roden tel. 05908-19699 gelijktijdig met de verzending der volkjes naar Schiermonnikoog. Bij niet tijdige betaling worden de volkjes niet teruggezonden.

OPENSTELLING

4. In 1974 wordt het station opengesteld gedurende de periode: 1 juni 1974 tot en met 31 juli 1974.

KASTEN en VOLKEN

5. De ter plaatsing aangeboden volken moeten aan de volgende eisen voldoen:
  - a. Zij moeten voorzien zijn van voldoende voer.
  - b. De volken moeten vrij zijn van **darren** en **darrenbroed**.
  - c. De vlieggaten moeten afdoende kunnen worden afgesloten en wel zodanig dat de volken bij het sluiten der vlieggaten tegelijkertijd lucht krijgen.
  - d. De vlieggaten moeten aan de **binnenzijde** voorzien zijn van een niet verstelbaar darrenrooster (doorlaatopening 5 mm.)
  - e. De deksels moeten met schroeven op de kasten zijn vastgezet.
  - f. De kasten moeten zeer solide zijn, zodat in wateren bij regen uitgesloten is.
  - g. Op elke kast moet met onuitwisbare verf duidelijk de naam en het adres van de eigenaar, met medevermelding van de naam der afdeling zijn aangebracht.
  - h. Indien aan bovenstaande eisen niet wordt voldaan, worden de kasten niet toegelaten op het bevruchttingsstation.
  - i. De ventilatieopeningen moeten met metaalgaas worden afgesloten. (in geen geval nylon).

PLAATSING VAN KRATTEN

Bij inzending van 2 of meer kasten moeten deze in kratten van hoogstens 4 stuks worden ingezonden. De kasten moeten zodanig in de krat zijn aangebracht dat de vlieggaten kunnen worden geopend en gesloten zonder de kratten uit te pakken.

De kratten worden dus in hun geheel en ongeopend op het terrein geplaatst.

6. De plaatsing geschiedt op aanwijzing van de leden der commissie.
7. De commissie zal voor toezicht zorgen, maar stelt zich niet aansprakelijk voor schade, die het gevolg is van diefstal, beschadiging of welke andere schade ook.
8. Gedurende de tijd dat de kastjes op het eiland zijn mogen zij **niet** worden geopend.
9. Met het oog op het vervliegen der koninginnen is het verboden om de terreinen van het bevruchttingsstation te betreden.

VERZENDING

10. De kasten moeten op nader vast te stellen data worden geadresseerd in overleg met dhr. R. H. Geskes. De verzending dre kasten dient steeds **franco** te geschieden. Zij worden **niet franco** aan de eigenaar teruggezonden.

AANMELDING

11. Voordat men de teelt inleidt dient men daarvan mededeling te doen aan dhr. R. H. Geskes te Roden Alb. Schweitzerplantsoen 13 telefoon 05908-19699. Dit is nodig om eventuele spoedberichten direct aan de telers te kunnen doorgeven.
12. Mogelijke tussentijdse wijzigingen van het reglement worden uitsluitend bekend gemaakt aan de telers die aan de in artikel 11 genoemde verplichting hebben voldaan.

Rectificatie

KOOLZAAD LAUWERSZEEPOLDER

In de Lauwerszeepolder is ongeveer 280 (en geen 2000) ha koolzaad uitgezaaid. Bij goede uitwintering is hier plaats voor een zeer groot aantal bijenvolken.

De toegang tot deze polder is bij Dokkumer-nieuwezijlen en bij Zoutkamp.

Er is een doorgaande verharde weg, waaraan de koolzaadvelden grenzen, zandwegen door-kruisen de koolzaadvelden.

Voorwaarden voor plaatsing zijn: Staangeld f 1,— per volk, waarbij een toegangsbewijs wordt verstrekt.

Imkers, die deze drachtvelden willen bezoeken, kunnen zich in verbinding stellen met de toezichthoudend imker: H. Haitzma, P. Hylkemastraat 8, Noordbergum, tel. 05110-2819.

De lezer schrijft

PLASTIC RATEN

Ook ik heb plastic raten op proef laten komen en ontving daarvoor een plastic raampje en een vel plastic kunstraat.

Het was een middenwand van plastic, waarin, als bij de normale kunstraat de cellen reeds waren gemodelleerd.

Dit plastic vel was aan beide zijden bedekt met een laagje bijenwas. Het leek vrijwel op de normale kunstraat.

Door de afbrekende berichten in de diverse bladen kwam ik er niet toe het te beproeven tot ik afgelopen zomer kunstraat te kort kwam en een raampje ermee voorzag (dus zonder bedrading).

Het raampje werd door mij gemerkt maar verder vergeten tot ik dit najaar overtollige ramen nakeek om op te bergen en het gemerkte raampje tegenkwam.

Het was uitgebouwd als al de andere ramen en ik vroeg me juist af waarom ik het gemerkt had toen ik in de onderste hoeken bemerkte dat dit het plastic vel was.

In de hoeken was de bijenwas van de plastic verdwenen, doordat het zoveel door mij en anderer imkers was bekeken. Schijnbaar was het dus normaal uitgebouwd, behalve die stukjes waar de was was verdwenen. Deze ervaring is natuurlijk niet maatgevend maar is toch wel het vermelden waard.

E. E. ter Haar,
de Nieuwenhof c3,
Voorst.

„BIJ - BIJGELOOF VROEGER”

In het volksgeloof hebben bijen een belangrijke rol gespeeld. Men beweerde onder andere, dat met kerst, juist te middernacht, de bijen zongen. Ik vermoed, dat de bijen dit nu nog zullen doen, omdat de bijen altijd sterk zingen = zoemen, als zij tijdens de winterzit worden gestoord. U kunt het echter achterwege laten, als u de voorkeur geeft de kans op roerziekte zo

klein mogelijk te houden, want een ongestoorde winterzit is „je van het” voor de bijen.

In sommige streken werden de korven met een lapje stof behangen bij de dood van de imker. Ook het aanzeggen van de dood van de imker is bekend.

Dit geschiedde met de woorden „Immen, Immen, uw heer is dood. Verlaat mij niet in mijnen nood. Ik wil voor u zijn, wat hij voor u was, haal dus voor mij honing en was”.

Als in Normandië de imker stierf, dan tikte men driemaal met de huissleutel op de korven. Indien men dit zou nalaten, dan zouden de bijen ook sterven. In Normandië versierde men ook de korven met rode doeken als er een bruiloft werd gevierd. In Twente gaf men een bruiloftskorf „de bruidskurf” aan het jonge paar, ten geschenke. De bijen werden als toonbeeld van ijver, plichtsbetrachting en verdraagzaamheid aan het paar voorgehouden. Ook veronderstelde men, dat bijen kwaad konden bestraffen. Zo zou iemand, die vloekte voor een bijenkorf prompt worden gestoken. Ik veronderstel, dat degene, die zo werd bestraft, van schrik weer iets onvriendelijks zou hebben geuit, hetgeen volgens het volksgeloof dan prompt met een nieuwe steek werd beloond. De bijen waren echter ook zachtaardig, zo zouden eerbare jonge meisjes nimmer door de bijen worden gestoken. Vanouds hebben de bijen gegolden als heilige wezens.

De oude Grieken geloofden, dat de bijen voedsel brachten aan de goden. De oude Egyptenaren gebruikten honing bij het balsemen, terwijl de Israëlieten hun pasgeboren kinderen, boter en honing gaven, opdat de kinderen deugdzaam en verstandig zouden worden. De eerste christenen gaven aan de kinderen bij het dopen melk en honing. Aan honing zijn altijd al, en terecht bepaalde geneeskrachtige, althans heilzame werkingen, toegeschreven.

Mohammed, de profeet der mohammedanen, beval ook honing aan in de koran”.

Maria lichtmis — helder en klaar, betekende in ons land een goed bijenjaar” en voor een goede opbrengst diende de imker „te heien en te kleien”.

ZO MAAR WAT OVERPEINZINGEN

Reizen naar heide en fruit is voor een goede honingopbrengst zeer belangrijk, zoals u allen zult weten. Dit is beslist geen bijgeloof. Ook telde een imker zijn korven in bepaalde streken van het land niet, omdat dit ongeluk brengen zou. Zlottesville kreeg men gewoonlijk zijn eerste zwerm cadeau, hoewel dit geen algemeen geldend gebruik was. De imker die de beginner het imkeren, althans de grondbeginselen leerde, heette: „de Bijenvader”. In deze tijd van televisie techniek zijn veel van deze opvattingen, die op bijgeloof berustten verloren gegaan.

Dit is op zich niet erg, hoewel als je denkt aan de romantiek die ervan uitgaat, als je dit zo leest, dan mag je gerust even twifelen, of wij ons in deze tijd van welvaart méér wel voelen zonder die romantiek. E. van den Berg, Arnhem.

OVER BESTRIJDING VAN MIEREN EN NOG WAT

Bij het nalezen van het „Groentje” van februari 1974 vond ik op blz. 39 een vraag van de heer H. Peters uit Almelo over de bestrijding van mieren in bijenkasten. Toevallig had ik in enkele oude nummers van het „Groentje” die ik had mogen lenen van onze voorzitter een artikel gelezen van Ir. J. de Ruiter uit Assen, die in zijn artikel over de vijanden van de bijen de bestrijding van de grote rode bosmier beschrijft. Als de kleine zwarte mieren van de heer Peters net zo reageren als de grote rode bosmier, dan moet hij paradichloorbenzol gebruiken, dat niet alleen de wasmot bestrijdt, maar ook de mieren ver van de kasten houdt.

Het artikel van de heer de Ruiter staat in het maart-nummer van 1959 op blz. 35.

Overigens moet het mij van het hart, dat de Groentjes van die tijd leesbaarder waren en veel meer informatie verschaften dan de Groentjes van nu. U moet ze maar eens nalezen: u zult versteld staan over de artikelen, die veel meer te vertellen hadden, dan, al de dorre verslagen van wetenschappelijke congressen. Deze zijn wellicht interessant voor de wetenschapsman, maar de praktijkimker heeft er weinig aan. Hopelijk kunt u hier in de toekomst iets aan doen.

A. de Reus,
secretaris afd. Dieren.

Noot redactie: Van andere zijde werd waardering geuit voor de inhoud van ons blad.

Het is moeilijk het iedereen en zijn schoonmama naar de zin te maken.

Door verhuizing heb ik in 1966 het praktisch bijhouden tijdelijk moeten opgeven. Gelukkig word ik dit jaar in staat gesteld weer te starten en wel op een plaats, die ik al bij voorbaat bestempel als een bijenparadijs.

Het paradijsje bestaat uit een boomgaard van 7 ha, welke gemeentebezit is en waar de flora en fauna zich zonder ingrijpen van de mens mag ontwikkelen. De boomgaard grenst aan een wandelpark, waarin drachtplanten als linde, acacia, paardekastanje, wilg en nog vele anderen ruim aanwezig zijn. De afscheiding van de fruittuin en wandelpark bestaat uit een anderhalf meter hoog opgroeiende haag van braamstruiken. Klaver, paardebloem en hoefblad zijn in de tuin vertegenwoordigd, terwijl er in de naaste omgeving af en toe koolzaad wordt verbouwd. Tot slot, de toegangsweg wordt geflankeerd door een 50-tal esdoorns.

Het belangrijkste blijft echter het weer direct in contact komen met de immen, want beste mensen, wat kan je ze slecht missen.

Uiteraard zijn de wintermaanden gebruikt om de beschreven methoden en vooral de laatste practijktips nog eens goed door te nemen.

De oude jaargangen doorbladerend, valt het op dat meerdere malen wordt gewezen op het belang van een andere wijze van afvoeren.

Na het afnemen van de zomerhoning eerst ruim voeren en dan drijfvoeren. Aldus wordt bereikt dat het zware werk, verbonden aan het opslaan van de wintervoorraad, door de zomerbijen wordt verricht, terwijl de bijen, voortkomend uit de latere legfels, al hun krachten kunnen sparen voor het volgend voorjaar. Er wordt dus ingewinterd met jonge bijen, die nog geen enkele werkprestatie hebben geleverd en die wellicht ook beter bestand zijn tegen nosema en andere ziekten.

Deze aanpak is eigenlijk logisch, want een volk, dat zich zonder ingrijpen van de mens ontwikkelt, verzamelt toch ook reeds in de loop van de zomer zijn wintervoorraad.

De ervaringen met deze wijze van inwinteren worden goed genoemd (zie Groentje Oct. 1968, Juni 1972). Trouwens wordt ditzelfde al niet vermeld door de Roever in zijn geweldige boek „Bijen en bijenhouden”, als dé methode aan de andere kant van de grote waterplas? Daar is het de voedselkamer met honing, die na de laatste dracht aan het volk wordt gegeven.

Maar nu de eigen aanpak.

Al combinerend is een werkwijze ontstaan, die niet veel afwijkt van de beschreven methode in

het aprilnummer 1972. Gezien de ervaringen van de heer Hoekema uit Heerenveen bij het toepassen van de methode „de Haan (Jan. 1973) lijkt mij ook bij deze aanpak het krachtig beroeken bij het maken van de vlieger van doorslaggevende betekenis. Na het afnemen van de zomerhoning- als honingkamer gebruik ik in de zomermaanden liever een broedbak, de uitgeslingerde raten komen weer op het volk terug — voeren volgens de eerder genoemde manier.

Ook de bodemventilatie spreekt me aan. Ik vraag me alleen af hoe de ontwikkeling van het broednest is bij open rooster in het najaar. Wie heeft hiermee reeds ervaring opgedaan?

Verder haast ik mij te zeggen dat ook deze methode er op papier leuk uitziet, maar dat de praktijk vaak met ontwikkelingen komt aandragen, die op papier niet zijn te voorzien. Wat te denken namelijk van het buitengebeuren?

„Weer of geen weer” en daarmee samenhangend de ontwikkeling van de drachtplanten.

Over betrekkelijk kleine afstand kunnen daarin grote verschillen optreden, zodat een methode, die het in Brabant goed doet, niet geschikt is voor het Noorden.

Als voorbeeld haal ik aan dat het zelden voorkomt dat in het Westen fruithoning wordt geoogst, zelfs niet van versterkte volken. Waarschijnlijk is de invloed van de Noordzee en de vaak voorkomende krachtige wind hier niet vreemd aan. Als we het bereiken van een maximumtemperatuur van 20 graad Celcius een goede vliegtag noemen, dan illustreert het volgende overzicht duidelijk de onderlinge verschillen.

Achtereenvolgens zijn de maanden mei t/m september verdeeld in tijdvakken van 10 dagen, dekaden genaamd, telkens staat vermeld hoe vaak in een dekade de maximumtemperatuur de 20 graden bereikte met tussen haakjes er achter het aantal malen dat de temperatuur 25 graden of hoger werd, hetgeen weer een zomerse dag wordt genoemd. Voor het kustgebied zijn de gegevens afkomstig van Leeuwarden, Schiphol en Vlissingen. Voor het midden van het land van Noordoost naar zuidwest: Dedemsvaart en Andel in het land van Altena en voor Zuidoost Nederland zijn de gegevens afkomstig van Venlo.

LEEUWARDEN

Mei	1	1	3	= 5
Juni	•	5(2)	10(2)	= 15(4)
Juli	8(6)	4	1	= 13(6)
Aug.	6(1)	8(4)	2	= 16(5)
Sept.	5	3	•	= 8
				57(15)

SCHIPHOL

Mei	1	1	4	= 6
Juni	2	6(2)	10(3)	= 18(5)
Juli	7(4)	4	2	= 13(4)
Aug.	7(3)	10(6)	6(1)	= 23(10)
Sept.	8(1)	3	•	= 11(1)
				71(20)

VLISSINGEN

Mei	•	•	2	= 2
Juni	•	3	8(2)	= 11(2)
Juli	7(3)	3	1	= 11(3)
Aug.	5(1)	10(5)	8(1)	= 23(7)
Sept.	7(2)	4	•	= 11(2)
				58(14)

DEDEMSVAART

Mei	1	1	3	= 5
Juni	2	6(1)	10(2)	= 18(3)
Juli	9(6)	4	1	= 14(6)
Aug.	7(3)	9(5)	7(1)	= 23(9)
Sept.	7(2)	5(1)	•	= 12(3)
				72(21)

ANDEL

Mei	1	1	5	= 7
Juni	1	8(2)	10(4)	= 19(6)
Juli	10(6)	6	4	= 20(6)
Aug.	8(4)	10(8)	8(1)	= 26(13)
Sept.	8(2)	6(2)	•	= 14(4)
				86 (29)

VENLO

Mei	3	3	7	= 13
Juni	4	8(2)	10(6)	= 22(8)
Juli	10(7)	10(1)	6	= 26(8)
Aug.	10(4)	10(10)	11(3)	= 31(17)
Sept.	9(5)	4(2)	•	= 13(7)
				105(40)

De genoemde temperaturen worden gemeten op een hoogte van circa 2 meter, waarbij we ons goed moeten bedenken dat de meeste drachtplanten zich dicht bij het aardoppervlak bevinden, waar de maximumtemperatuur weer een aantal graden hoger ligt.

Uit het overzicht is duidelijk af te lezen dat de maand mei ons weinig zomerwarmte bracht. Juni deed het beter al moeten wij tot omstreeks het midden der maand geduld hebben. De start van juli was goed met rond de tiende zelfs bij uitstek geschikt lindeweer (hoe was deze dracht?) maar later werd het slechter. Augustus daarentegen was geweldig; na een natte start zonnig en warm.

Als bijzonderheid geldt de nachtvorst die plaatselijk optrad in de nacht van 21 op 22. De

maand september bracht nog veel goed vliegweert met, uitgezonderd het Noorden, nog een enkele zomerse dag.

J. A. Zoet,
Nieuw Vennep.

WILGEN ALS STUIFMEELLEVERANCIERS

Op het bijenpark van de afd. Amstelveen hebben we de volgende wilgencultivars vergeleken.

Salix alba	(Schietwilg)
„ aurita	(Geeoerde wilg)
„ caprea	(Waterwilg)
„ cinerea	(Grauwewilg)
„ fragilis	
„ pentandra	(Laurierwilg)
„ philicifolia	
„ smithiana	
„ viminalis	(Katwilg)

Het doel van de proef was, die wilgencultivar te vinden, die zo vroeg mogelijk, zo veel mogelijk stuifmeel gaf.

De S. cinerea en de S. smithiana voldeden het best. De S. cinerea is een flinke groeier, die van half maart tot begin april een overvloed aan grijze katten geeft.

We zouden het onderzoek al lang gestopt zijn, ware het niet, dat de S. smithiana aanmerkelijk eerder bloeit (eind februari tot half maart) met een grote grove kat.

Het grote nadeel van de S. smithiana is echter, dat het een zeer woeste groeier is, die als hij zijn volwassenheidsstadium bereikt heeft, en optimaal stuifmeel draagt zeer veel plaats inneemt.

Om dit ruimteprobleem op te lossen hebben we geëxperimenteerd met snoeiwijzen. De takken afzagen dicht bij de grond had een weelderige hergroei en een overslaan van de bloei tot gevolg. Het beste resultaat had tot nog toe het afknotten (de wilg op 1.80 m zich laten vertakken). De knotwilg neemt aanmerkelijk minder plaats in dan de struik, en bloeit even rijk. Als de kruin te groot wordt kan men gewoon de scheuten afknippen, zonder het risico te lopen dat de wilg het volgende jaar niet meer bloeit.

Voor degene die geïnteresseerd is in de S. smithiana heb ik nog wel wat stekhout.

Job Tielrooy,
Groen v. Prinstererlaan 105,
Amstelveen.

GAAS IN DE KASTBODEMS

Als beginnend imker, word je vele malen in verwarring gebracht door tegenstrijdige bewe-

ringen. Gr. in het decembernummer schrijft, gaas in de bodem openlaten. Koeman in het januarinummer besluit met „Vergeet ze niet te sluiten”.

Atze Dijkstra in hetzelfde nummer, laat ze ook open. Ik zelf laat ze ook open, ik weet niet beter. Overigens, die Atze Dijkstra, met 30 jaar reizen en 120 volken, die moet wel het een en ander weten van bijhouden.

Hij houdt met zijn opmerkingen over de kastbodems wel een worstje voor mijn neus. Kom op Atze, (als dat niet oneerbiedig is) hoe zit dat, met dat Slatted Rack, met die grootimkers in Amerika en de Lüneburger Heide?

Ik ben zo bang, zo ontzettend bang, dat mijn bijen geen goede behuizing hebben.

Vledder - KPB.

IMKERSAGENDA

6 april	Boxtel.
12 april	Emmen (marktterrein).
15 april	Hasselt (België).
20 april	Driebergen.
20 april	Baarlo (L).
27 april	Dordrecht.
27 april	Zenderen (hotel 't Laor, aanvang 10 uur).
11 mei	Purmerend (aanvang 10 uur).
16-18 mei	Driedaagse show en honingmarkt (zie verder in dit blad).
18 mei	45e Nationale Imkersdag te Bunnik.
22 juni	IJsselstein.
16 juli	Veenendaal.

AFDELINGSNIEUWS

AFDELING FREDERIKSOORD

5 maart werd de jaarvergadering gehouden van onze afdeling. Van de 28 leden waren er weer de 12 trouwe vergaderingbezoekers. Waar blijven toch de minstens 10 andere leden? Waarom hebben zij het zichzelf aangedaan deze vergadering te missen en daardoor geen deel te hebben aan het gezellige contact met hun medeimkers. Ja, vrienden, aan dat imkerscontact schort nog wel het een en ander. Binnenkort wordt mededeling gedaan over te houden huiskamerbijeenkomsten. Het bestuur rekent erop dat veel leden dan aanwezig zullen zijn om ook hun kennis en ervaringen aan de andere leden over te dragen.

De jaarvergadering: Na het welkom van de voorzitter, werd voor onze vriend Folkert Jonkman een moment van stilte in acht genomen. Op deze vergadering werd het gemis van Folkert erg gevoeld.

Voor mij, nu, zijn opvolger als secretaris-penningmeester, is het spijtig dat deze vriendschap niet tot volle bloei kon komen, daar ik hem nog zo kort ontmoette. Toch, Folkert bedankt voor je vriendschap.

De notulen en jaarverslag werden voorgelezen en goedgekeurd. De kas was in orde, dat geeft dus ook geen zorgen. Het aftredende bestuurslid werd weer gekozen en . . . de nieuwe secretaris-penningmeester trad in functie.

Het bestuur bestaat nu uit de hierna genoemde heren: T. J. van Minnen, voorzitter; K. P. de Bruijn, secretaris-penningmeester; als leden fungeren: G. Lubberts, M. Oosterveld en G. Spoelstra.

Het adres van het secretariaat luidt: De Hoek 5, Vledder. Tot de volgende keer.

K. P. de Bruijn,
secretaris.

AFDELING DIEREN

INTERESSANTE LEZING VAN DE HEER TER MULL

De lezing „Bloemen en bijen het jaar rond“, die de heer ter Mull uit Warnsveld hield voor onze Afdeling in zaal de Klok in Dieren werd goed bezocht door onze leden en vele genodigden.

De heer ter Mull ondersteunde zijn interessante lezing met een schitterende serie kleurendia's van planten, bomen en struiken, die nectar en/of stuifmeel voor de bijen leveren.

Na de pauze werden aantal dia's getoond van de heer de Reus, onze secretaris, die van tekst werden voorzien door onze voorzitter de heer J. A. Brouwer, daar de heer de Reus zo kort na het carnaval nog niet best bij stem was. Zij lieten beelden zien van enkele excursie's van onze afdeling, naar het koolzaad, de Erve Kots de Ambrosiushoeve en de strovlecht cursus.

De getoonde gevolgen van een bijensteek bij onze secretaris verwekte veel hilariteit. Onze voorzitter de heer Brouwer dankte de heer ter Mull voor zijn interessante lezing en overhandigde hem onder applaus van de aanwezigen een boekenbon. Tevens dankte hij de heer Hilverdink voor het beschikbaar stellen van een zeer mooie eigengemaakte tegel, die na verloting ten deel viel aan mevrouw Paas uit Velp.

De in deze winter georganiseerde cursussen voor beginners en gevorderden in de bijenteelt en in het strovlechten zijn een groot succes geworden. In totaal namen meer dan 80 dames en heren deel, die o.m. uit Doesburg, Dieren, Leuvenheim, Brummen, Eerbeek, Loenen, Arnhem en Velp afkomstig waren.

A. J. de Reus,
secretaris.

AFDELING BUNNIK/HOUTEN E.O.

De eerste creatieve Wijkse cursus, georganiseerd door de afdelingen Leersum en Bunnik/Houten in de „Veelust“ kantine, werd 13 maart afgesloten met een grandioze show van vlechtwerk. De „Zaal Withage“ in Cothen, waarheen we deze avond moesten uitwijken, was bijna te klein om de 130 imkers, korfvlechters en belangstellenden te herbergen.

Onder leiding van de „vlechtmeesters“ Henk van Dam, Henny v. d. IJssel en Ton Benschop zijn door de ruim 30 cursisten gedurende 9 lesavonden de mooiste mandjes, schalen, wiegen en kunstvoorwerpen vervaardigd. Voorzitter C. Pater Jzn. preees de kwaliteit van de tentoongestelde werkstukken. Wat deze cursus gemaakt heeft, is nog nooit eerder vertoond.

Deze korven zijn zeer artistiek van vormgeving en fraai afgewerkt.

De jury, bestaande uit de imker-vlechters Mevr. L. v. Hemert, F. Görtemöller en Fl. v. Os had geen gemakkelijke taak om uit het in een belendende zaal driehoog opgestapelde vlechtwerk de vijf mooiste stukken te kiezen: De eerste prijs was voor Mej. Kuyer uit Wijk bij Duurstede voor haar fruitmandje, ook de tweede prijs behaalde zij en wel voor een ronde, hangende lamp, 3e prijs: Mevr. Spithoven (Wijk bij Duurstede) voor haar beklede poppenwagen, 4e prijs: Mevr. Van Konijnenburg uit Cothen voor een mooi afgewerkt, beklede naaimand met passend deksel en de 5e prijs was voor Herman Kroes uit Leersum met een technisch gaaf stokbroodschaaltje.

Tot slot van deze avond, gingen de bijenfilms erin als koek. De première van de Staatsbosbeheerfilm over het Europees natuurreservaat „De Boschplaat“ op Terschelling oogste ook veel succes. Op deze eerste propagandabijeenkomst in dit deel van ons werkgebied waren vele nieuwe inwoners van het snelgroeiende Wijk aanwezig. Zo ongemerkt hebben onze imkers deze avond heel wat zendingswerk voor de imkerij verricht. Gezaaid is er. Opdat het opkome . . . 18 Maart hielden we in ons stamcafé „De Engel“ in Houten een werkvergadering. De driedaagse imker-show in Bunnik op 16, 17, 18 mei a.s. werd voorbereid.

De activiteiten rondom de nieuwe afdelingsstal en het voorlichtingsprogramma in Houten werden besproken.

De bijenreizen werden uitgestippeld. Men kon zich opgeven voor 't fruit, koolzaad, de zomerdracht op de duinflora en tenslotte voor de heide. Ons lid Arno Bos vertelde aan de hand van dia's iets over de duinflora en de bewuste gebieden waar we heenreizen. Imkers uit omliggende afdelingen, die hiervoor belangstelling hebben, kunnen zich desgewenst met ons in verbinding stellen.

BIJENSTAND „DE BIJENKORF“ TE EEMNES

Prima kwaliteit - Lage prijzen.

Kunstraat f 12,— per kg., Schepkorven f 14,—,
Honingslingers f 230,—, Snijkranen f 16,50,
Dubbele honingzeven f 13,50, Berokers f 33,50,
Bijenpijpen f 16,50, Rotan vlechtband f 11,50
per kg. enz. enz.

Tevens kunt u op onze proefbijenstand alles aan de weet komen, betr. plastic bijenkasten en verdere nieuw uitgekomen preparaten op bijenteeltgebied.

Prijscouranten zenden wij u op aanvraag.

Bijenstand en magazijn „de Bijenkorf“
sinds 1897

O. E. BRULLEMAN - Meentweg 103, Eemnes
(Utrecht) - Telefoon 02154 - 6704

Alle materiaal dat U nodig heeft voor de MODERNE BIJENTEELT kunnen wij U uit ruime voorraad leveren van alleen de beste fabrikaten. Ondanks diverse verhogingen noteren wij voor U de **laagste prijzen**.

Vraagt onze nieuwe prijslijst 1974. Wij zenden U die dan omgaand gratis toe. U betaalt echt bij ons niet teveel.

N.B. Ook komen wij weer op de te houden bijenmarkten met een ruime sortering materialen. Ook kunt U dan weer Uw ruwe en zuivere was ruilen voor kunstraat.

BIJENSTAND H. T. VAN DAM & ZON
Jubbega Friesland — Telefoon 05165 - 382

H.H. IMKERS

Zend vanaf heden al uw
RUWE RAATWAS
rechtstreeks of in verenigingsverband
naar . . .

HONINGZEMERIJ
W. van 't LAND

Telefoon 2607 Barneveld
Desgewenst KUNSTRAAT terug.
U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.

IN MEMORIAM

Op 24 februari 1974 overleed plotseling ons
zeer gewaardeerd bestuurslid

H. J. W. ZENHORST

in de leeftijd van 54 jaar.

Gedurende 19 jaar was hij bestuurslid van onze
afdeling.

Wij zullen hem missen maar niet vergeten.
Afd. Steenderen en Omstr.

Vanuit het rusthuis Brugchelencamp hebben
wij op 6 maart 1974 ten grave gedragen ons
oudste lid

JOCHEM MESSENDORP

op de leeftijd van 86 jaar.

Tijdens zijn verblijf in het ziekenhuis werd hem
vorige herfst nog het gouden verenigings-
insigne opgespeld.

Dat hij ruste in vrede.

Afd. Bergum en Omstr.

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50 elke 4 woorden
meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op
gironummer 84 68 01 van de Vereniging tot
bevordering der Bijenteelt te Wageningen.
Inzendtermijn vóór de 10e van de maand.

TE KOOP: vijf bijenvolken in korven.
H. Borren, Nederwoudseweg 15a, Lunteren.

TE KOOP: lege bijenkasten, bijenkorven en een honing-
slinger.
F. S. Dijkstra, Bossulaan 40, Emmeloord, tel. 05270-2087.

RUILEN: in ruil aangeboden Handboek Schotman voor Bijen-
boek Joustra.
B. van Duffelen, Gomarushof 58, Hilversum, tel. 02150-11767.

TE KOOP: Wegens verhuizing te koop aangeboden een tien-
raamsslinger tegen elk aannemelijk bod.
J. Monen, Voorweg 5, Callantssoog N.H.

TE KOOP: 20 bijenvolken in korven.
M. W. J.H. Hendrix, Hietstraat 20, Weert, tel. 04950-34324.

TE KOOP: Bijenkasten, (simplex)
C. Stolk, Castricum, tel. 02518-53815.

GEVRAAGD: Enige bijenvolken op ramen. Alleen gezonde
volken komen in aanmerking.
H. J. Schreurs, Dinxperlooschestraatweg 121, Aalten, tel.
05436-396.

TE KOOP: BIJENVOLKEN in kasten op zesramen en in kor-
ven, sterke gezonde volken. Antieke WASVORMEN en EM-
MERS, van rood koper, Drentse boerenkastjes en stro-
kasten. H.V.S. kasten met ramen en kunstraat.
Bijenpark BRULLEMAN, Zandpad 42a, Breukelen.
Sinds 1896. Telefoon 03462-1303.

TE KOOP GEVRAAGD: Ruwe en Zuivere Bijenwas.
Honing en Waszemerij „De BIJENKORF“ Eemnes.
Telefoon 02153-6704.

GEVRAAGD: Bijenvolken in kasten en korven, complete
bijenstanden, slingers, lege kasten en korven, suiker, ob-
servatiekasten, was ruwe of zuiver, honing, broedkamers
en honingkamers, raampjes en alles wat u verder verkopen
wilt. Wij betalen contant en halen alles bij u thuis af met
eigen vervoer.
Het van ouds bekende adres om zaken mee te doen.
Bijenpark BRULLEMAN, Zandpad 42a, Breukelen.
Telefoon 03462-1303.

TE KOOP: Heldehoning, Lindehoning en Koolzaadhoning
steeds met de hoogste onderscheiding bekroond.
Bijenpark BRULLEMAN, Zandpad 42a, Breukelen.
Telefoon 03462-1303.

TE KOOP: Prima sterke bijenvolken in kasten, korven en op
ramen. Bijenstand „DE BIJENKORF“, Meentweg 103,
Eemnes. Telefoon 02153-6704.

VOOR ALLE IMKERSARTIKELEN naar Bijenstand „DE BIJEN-
KORF“, Eemnes. Telefoon 02153-6704.
Prijscourant op aanvraag.
Tevens hebben wij nog wat honing voor de wederverkoop.

TE KOOP GEVRAAGD: Bijenvolken zowel korven en kasten
en verdere Imkersbehoeften. Alles tegen contante be-
taling en aan huis afgehaald.
Bijenstand „DE BIJENKORF“ sinds 1897, Meentweg 103,
Eemnes, (Utr.). Telefoon 02153-6704.

WIJ KOPEN: Inlandse bijenhoning, Ruwe- en Zuivere bijen-
was. Propolis. Honing- en Waszemerij „ARKADIA“, Lo-
chem. Telefoon 05730-1827/2219.

HET ZEISTER KRUIDENHUIS koopt al uw Hollandse honing
tot f 4,50 per kg.
Bergseweg 43a, Zeist. Telefoon 03404-21107.

ALLES wat voor en bij een bij nodig is. SIMPLEXKASTEN:
dubbelwandig, met 2 broedkamers, dak met zwaar zink,
keurig geschilderd groen met witte banden, een sieraad
op uw bijenstal f 58,— met 3 broedkamers f 82,—.

BUCKFASTKASTEN: prachtkasten hoeken gezwaluwstaart,
broed- en honingkamer met ramen, naar keuze groen of
wit geschilderd f 52,—.

Ronde korven, zwermkiepsen, Bijenkap of sluier, Dathe-
pijpen, Honingzeven, Ontzegelmessen, Kunstraat, Vlecht-
riet, Slingers enz.

Het van ouds bekende adres.
Bijenpark BRULLEMAN, Zandpad 42a, Breukelen.
Telefoon 03462-1303.